

Partij voor
de Dieren
Statenfractie Groningen

In te vullen door de voorzitter:

A - 28

AMENDEMENT

Titel amendement: Kiesrecht referendum vanaf 16 jaar
Datum PS: 2 februari 2022
Onderwerp: Initiatiefvoorstel SP – Referendumverordening provincie Groningen 2021

Provinciale Staten van Groningen, in vergadering bijeen ter behandeling van bovengemeld onderwerp:

Besluiten:

Artikel 1 van het bij de voordracht behorende besluit te wijzigen, zodat deze komt te luiden als volgt:

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. kiesgerechtigden: ingezetenen van de provincie Groningen die krachtens de Kieswet kiesgerechtigd zijn voor de verkiezing van de leden van Provinciale Staten, alsmede ingezetenen van de provincie Groningen van zestien en zeventien jaar oud die met uitzondering van hun leeftijd voldoen aan de vereisten voor het kiesrecht voor de verkiezing van de leden van Provinciale Staten;
- b. referendum: volksraadpleging waarbij de kiesgerechtigden zich uitspreken over een ontwerp-statenbesluit;
- c. gebiedsreferendum: een referendum over een ontwerp-statenbesluit dat uitsluitend zijn uitwerking heeft in een deel van het gebied van de provincie.

Toelichting:

Onlangs hebben we bij de jongereneditie van ‘Praten met de Staten’ (wederom) kunnen zien hoe betrokken jongeren zijn bij onze provincie en hoeveel ideeën zij hebben voor de toekomst van Groningen. We moeten hen daarom nauw betrokken houden bij de provinciale politiek. Uiteraard via bestaande participatievormen zoals de Jongerenadviesraad en informele bijeenkomsten, maar ook door hen in formele zin invloed te geven op de politieke besluitvorming. Met dit amendement stellen wij dan ook voor de kiesgerechtigde leeftijd voor provinciale referenda te verlagen naar zestien jaar. Juist omdat veel besluiten van Provinciale Staten, waar met de voorgestelde verordening dus een referendum over gehouden zou kunnen worden, direct raken aan de toekomst

van jongeren. Denk daarbij aan onderwerpen als woningbouw, arbeidsmarkt en energietransitie. Het is daarom belangrijk dat zij hierover hun stem kunnen laten horen. Daarnaast kan een verlaging van de kiesgerechtigde leeftijd de politieke kennis, interesse en betrokkenheid van jongeren verder stimuleren, bijvoorbeeld door thuis of op school aandacht te besteden aan het referendum. Dat kan ook op latere leeftijd een positieve uitwerking hebben op hun politieke participatie. Onderzoek in landen met een lagere kiesgerechtigde leeftijd laat bovendien zien dat de stemmotivatie van zestien- en zeventienjarigen niet substantieel afwijkt van die van oudere stemmers en dat zij in vrijwel gelijke mate hun stem bepalen op basis van ideologische en inhoudelijke overwegingen¹.

Voor de verkiezingen van de Tweede Kamer, Provinciale Staten, waterschappen, gemeenteraden en het Europees Parlement is de kiesgerechtigde leeftijd vastgelegd in de Grondwet en kan deze daarom niet op eenvoudige wijze worden aangepast. Omdat deze referendumverordening echter een provinciale aangelegenheid betreft, staat het ons als Provinciale Staten vrij de reikwijdte van het begrip 'kiesgerechtigden' te verruimen. Dit wordt ondersteund door verschillende reeds vastgestelde gemeentelijke referendumverordeningen waarin de kiesgerechtigde leeftijd is verlaagd (onder andere de gemeenten Breda en Haarlem). Het voorliggende amendement vormt daarmee een uitgelezen mogelijkheid om jongeren in onze provincie échte politieke invloed te geven en te laten zien dat hun stem ertoe doet.

Paula Benjamins-van Oudheusden, D66
Bas de Boer, GroenLinks
Ankie Voerman, Partij voor de Dieren

---

¹ Raad voor het Openbaar Bestuur. (24 juni 2019). *Adviesrapport Jong geleerd, oud gedaan*. Geraadpleegd van <https://www.raadopenbaarbestuur.nl/documenten/publicaties/2019/06/24/jong-geleerd-oud-gedaan>